

Posudek oponenta na diplomovou práci

René Ohlídala

„Poškozený“

Předložená diplomová práce se zabývá velice aktuální a závažnou problematikou poškozeného a jeho postavením v trestním řízení. Aktualnost tématu je přitom mj. dána i s ohledem na poslední legislativní vývoj v této oblasti. Volbu tématu diplomové práce lze proto hodnotit jistě pozitivně, což ovšem bohužel neplatí pro samotné zpracování předmětné problematiky diplomantem.

Diplomová práce o 60 stranách vlastního textu je v souladu se schváleným zadáním systematicky členěna do osmi hlavních částí: Úvod, 1. Poškozený z historického hlediska, 2. Současná právní úprava poškozeného, 3. Mladistvý jako poškozený, 4. Poškozený v jednotlivých fázích trestního řízení, 5. Zastupování poškozeného, 6. Mediace, Závěr. Práce dále obsahuje anglické resumé a seznam použité literatury. Tato systematika je vcelku vyhovující, určitou výhradu mám ale např. k rozvržení kapitoly 1 zabývající se historickými aspekty zvoleného tématu, kdy bych zřejmě volila chronologické řazení jednotlivých podkapitol, kdy zařazení podkapitoly věnované právní úpravě z doby Rakouska-Uherska až za podkapitoly zaměřené na poválečnou právní úpravu danou trestními řády z let 1950 a 1956 považuji za ne zcela šťastné. Z vlastního obsahu podkapitoly 1.3 lze mít ale dokonce za to, že diplomant patrně vychází z představy, že rakouský trestní řád z roku 1873 u nás platil až do přijetí zák. č. 141/1961 Sb. (srov. str. 7, první věta kap. 1.3).

Z formálního hlediska jde o práci spíše průměrnou, nedostatky lze spatřovat i v poněkud specifickém způsobu písemného vyjadřování diplomanta, a to zejména pokud jde o stavbu věty a logickou provázanost textu. Text práce celkově působí dosti nesourodě. Grafická úprava práce je do určité míry poznamenána poměrně velkými mezerami mezi jednotlivými odstavci. Poznámkový aparát není příliš obsáhlý, nicméně lze konstatovat, že diplomant vcelku řádně odkazuje na použitou literaturu a další prameny, byť některé odkazy nejsou zcela přesné (např. pozn. č. 6, 7, 24).

Po obsahové stránce není práce zdařilá, až na určitá světlejší místa, např. pokud jde o postížení problematiky účasti poškozeného při hlavním líčení a adhezního řízení. Poměrně zajímavá je také kapitola věnovaná mediaci v trestním řízení. Pozitivní rovněž je, že diplomant zaznamenal přijetí zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů.

Vady písemného zpracování zvoleného tématu lze spatřovat jednak v nedostatečné práci s odbornou literaturou. Závěrečný seznam použité literatury si obsahuje relativně uspokojivý počet titulů různého charakteru, diplomant však fakticky pracuje převážně jen s několika zdroji. Zejména pak v kapitole sedmé (Mediace) je tento nedostatek zřetelný.

Výklad předkládaný diplomantem je pak nepříliš konzistentní a do značné míry povrchní, kdy v řadě případů pouze naznačí určitý problém, ale již jej blíže nerozpracuje (např. právo poškozeného podávat opravné prostředky – str. 26, nebo nedostatečné zpracování problematiky zastoupení poškozeného zmocněncem – str. 44n.).

Výše uvedené nedostatky by snad možná ještě bylo možné diplomantovi odpustit, pokud by se v textu práce nevyskytovala řada věcných nepřesností, a dokonce i poměrně závažných chyb. Eufemisticky řečeno svérázná je z tohoto pohledu již kapitola věnovaná historickému vývoji právní úpravy postavení poškozeného, především pak kapitola 1.3, jak bylo naznačeno výše. Již úvodní věta kapitoly 1.3 ve znění: „Rakousko-Uherská úprava

trestního řádu byla měněna ve formě novel a setrvala až do roku 1969, do doby 1. ledna 1969, než nabyl účinnosti nový trestní řád.“ vzbuzuje podezření, že diplomant má za to, že rakouský trestní řád z roku 1873 byl v Československu účinný ještě v roce 1968. Navíc je smutné, že diplomant zřejmě ani neví, kdy nabyl účinnosti stávající trestní řád, zák. č. 141/1961 Sb. (že nejde pouze o překlep, lze dovodit z toho, že rok 1969 se objevuje v této souvislosti i na jiných místech práce). Druhý odstavec kapitoly 1.3 není o mnoho lepší, navíc dosti nesrozumitelný, přičemž věty „Tyto kodexy trestní práva jsou zejména důležité z toho důvodu, že byly převzaty první českou republikou a řádně ratifikovány a svým způsobem se prolínají do současnosti až dodnes s tím, že v současnosti trestní právo hmotné je nové od roku 2009. Trestní řád má nezměněnou podobu od roku 1969, který také vycházel z prvorepublikových kodexů z oblasti trestního práva, který je dle aktuálních potřeb novelizován.“ hovoří za vše.

Další významná chyba se objevuje na str. 26, kdy diplomant uvádí, že „poškozený má také právo podat odpor proti trestnímu příkazu“. Zajímalo by mě, jak k tomuto závěru dospěl. Navíc v rámci pasáže o opravných prostředcích, které může poškozený podávat, mohl diplomant rozhodně větší prostor věnovat odvolání, o kterém pojednává opravdu velice kuse, navíc na str. 15, kdy se dotýká oprávnění poškozeného podat odvolání proti rozsudku, kterým byla schválena dohoda o vině a trestu, také nepřesně. Za ne zcela přesné považuji vyjádření, podle kterého může poškozený s obviněným uzavřít dohodu o vině a trestu (str. 27). Pokud jde o kapitolu pátou (Zastupování poškozeného), diplomant téměř opomíjí možnost bezplatného zastoupení poškozeného, natož aby alespoň povrchně uvedl podmínky, za nichž lze poškozenému přiznat zastoupení bezplatné nebo za sníženou odměnu, a jak je třeba dle zákona v těchto případech postupovat. V kapitole sedmé (Mediace) pak diplomant nejprve mediaci označuje jako jeden z nejčastějších odklonů (str. 52 - 53), aby o několik stran dále uvedl, že „v konečném důsledku se mediace v praxi užívá v menším měřítku“ (str. 58), a následně na str. 59 konstatoval, že „právní význam mediace spočívá v tom, že se jedná o jeden z nejčastějších způsobů tzv. odklonů“. Toto poněkud nekonzistentní vyznění výkladu týkajícího se praktického významu mediace v trestním řízení je pak, pravda, trochu korigováno tím, že diplomant doplňuje, že „mediace se uplatňuje u podmíněného zastavení trestního stíhání, ale u narovnání se užívá méně často“. Zde by jistě nebylo na škodu, kdyby se diplomant seznámil s konkrétními statistickými údaji např. o ročních počtech podmíněného zastavení trestního stíhání a narovnání.

Celkově lze s ohledem na výše uvedené práci hodnotit jako nepovedenou, když způsob zpracování navozuje dojem, že diplomant ke svému úkolu nepřistupoval příliš pečlivě a zodpovědně. Dle mého názoru tak práce nesplňuje potřebné předpoklady k tomu, aby mohla být úspěšně obhájena, a bude nutno ji přepracovat.

Návrh klasifikace: *neprospěl*

V Plzni dne 22. srpna 2013

JUDr. Simona Stočesová, PhD., LL.M.